

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudců Daniely Zemanové a Petra Mikeše v právní věci žalobce: **Ing. J. H.** proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 2. 2014, čj. 31 Af 57/2013-61,

t a k t o :

Soudkyně prvního senátu Nejvyššího správního soudu Marie Žišková, Lenka Kaniová a Jana Brothánková **n e j s o u** vyloučeny z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 As 40/2014.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností ze dne 17. 3. 2014, zdejšímu soudu doručenou dne 18. 3. 2014, se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení usnesení krajského soudu označeného v záhlaví, kterým krajský soud stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků (výrok I.), zamítl návrh na ustanovení zástupce (výrok II.), vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku (výrok III.), zamítl návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku žalobě (výrok IV.) a uložil stěžovateli povinnost zaplatit soudní poplatek za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku (výrok V.).

[2] Nejvyšší správní soud poté, co mu byla věc předložena k rozhodnutí, poučil účastníky řízení přípisem ze dne 20. 3. 2014, čj. 1 As 40/2014-12, že v dané věci bude podle rozvrhu práce rozhodovat první senát (Marie Žišková, Josef Baxa, Lenka Kaniová a Jana Brothánková), a že v případě dlouhodobé nepřítomnosti některého ze jmenovaných soudců může být senát doplněn některým ze soudců druhého senátu, kterými jsou Miluše Došková, Vojtěch Šimíček a Eva Šonková. Současně je soud poučil o možnosti uplatnit námitku podjatosti uvedených soudců. Uvedený přípis byl stěžovateli doručen vhozením do schránky dne 24. 3. 2014. Na tento přípis reagoval stěžovatel podáním ze dne 31. 3. 2014, jehož obsahem byla také námitka podjatosti proti soudcům 1. a 2. senátu, a to ve složení oznámeném výše uvedeným přípisem, neboť se zřetelem na jejich poměr k věci i k účastníkům je dán důvod pochybovat o jejich podjatosti.

[3] Soudkyně prvního senátu NSS se k uplatněné námitce vyjádřily v zásadě shodně; uvedly, že se necítí být podjaté a nemají žádný vztah ani k věci, ani k účastníkům řízení (viz č. 1. 22 spisu NSS, sp. zn. 1 As 40/2014).

[4] V souladu s rozvrhem práce a postupem podle § 8 odst. 5 s. ř. s. byla námitka podjatosti předložena k rozhodnutí desátému senátu Nejvyššího správního soudu, který o ní uvážil následovně.

[5] Stěžovatel namítl podjatost soudců prvního senátu, kterému připadlo rozhodování o jeho kasační stížnosti, a soudců z odlišného senátu. K podobné situaci se již vyjadřoval zdejší soud např. v usnesení ze dne 18. 5. 2006, čj. Nao 32/2005-34. Zde konstatoval, že v případě, kdy je *„účastníkem vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu, a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u nich bude shledán důvod k vyloučení (...) I při posuzování námítky podjatosti totiž nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen dotud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat.“* Z tohoto důvodu se desátý senát zdejšího soudu zabýval nejprve námitkou podjatosti soudkyní prvního senátu, které mají dle rozvrhu práce věc rozhodovat (čl. 10.1 pravidel rozdělování věcí Rozvrhu práce účinného od 1. 1. 2014). Až pokud by desátý senát shledal, že jsou tyto soudkyně nebo některá z nich v dané věci vskutku vyloučeny, posoudil by rovněž námitku podjatosti soudce Josefa Baxy, případně soudců druhého senátu, kteří dle rozvrhu práce v případě potřeby soudce prvního senátu zastupují (čl. 3 odst. 1 a čl. 1.1 Pravidel pro zastupování Rozvrhu práce).

[6] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení.* Dle § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník řízení uplatnit námitku podjatosti do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti soudce dozvěděl. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka podjatosti musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je podjatost dovozována.

[7] Námitka podjatosti byla podána včas, není však důvodná.

[8] Nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námítky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezáujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda - s ohledem na okolnosti případu - lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz náleze ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleze ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11).

pokračování

[9] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci postupem podle § 8 odst. 1 s. ř. s. lze proto jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů (viz usnesení NSS ze dne 29. 4. 2003, čj. Nao 19/2003-16).

[10] Pokud jde o samotnou námitku podjatosti vznesenou stěžovatelem, je tato na samé hranici určitosti. Dovozuje-li účastník řízení podjatost soudce z jeho poměru k účastníkům řízení, aniž by však konkretizoval, v čem tento poměr spočívá a jakým způsobem souvisí s projednávanou věcí a soudcem, který se na projednávání podílí, vznesená námitka podjatosti není důvodná (k tomu srov. usnesení NSS ze dne 9. 11. 2004, čj. Nao 43/2004-319, č. 1137/2007 Sb. NSS). „*Pochybnosti o podjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů - mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům přátelský či naopak zjevně nepřátelský*“ (usnesení NSS ze dne 10. 7. 2003, čj. Nao 28/2003-5, č. 49/2004 Sb. NSS). V projednávané věci však žádný z těchto důvodů zjištěn nebyl.

[11] Za situace, kdy rovněž soudkyně dotčeného senátu vyloučily existenci skutečností, jež by mohly být důvodem jejich podjatosti, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že soudkyně prvního senátu Marie Žiškova, Lenka Kaniová a Jana Brothánková nejsou vyloučeny z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 As 40/2014.

[12] Proto se již soud nezabýval podjatostí soudců druhého senátu ani podjatostí soudce Josefa Baxy, který soudkyně prvního senátu zastupuje ještě před soudci druhého senátu (čl. 3 odst. 1 Pravidel pro zastupování Rozvrhu práce).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. dubna 2014

Zdeněk Kühn
předseda senátu